

DDD politikpapir vedrørende etiske dilemmaer og aflivning af dyr

Dyrlæger, der beskæftiger sig med levende dyr, stilles i stigende grad for etiske dilemmaer, idet behandlingsmulighederne for dyr er blevet mere omfangsrige. Her tænkes særligt på familiedyrene, men også når det kommer til forsøgsdyr, avl af produktionslinjer, hold af heste, brug af forebyggende lægemidler mm. stilles dyrlægerne i etiske dilemmaer. Når vi taler etik, ender vi ofte med flere spørgsmål end svar, for der findes ikke ét svar i grænselandet mellem nytteetik og rettighedsetik.

Lovgivningen giver da heller ikke en entydigt svar, men som dyrlæge har man afgivet løfte om at varetage dyrenes interesser og mindske unødigt lidelse og smerte, og udføre sin gerning med omhu og samvittighedsfuldhed. Som individer kan vi dog befinde os i situationer, hvor det kan være vanskeligt at afgøre, hvornår den etiske grænse er nået.

Den Danske Dyrlægeforening har tidligere sat fokus på området i DVT nr. 7 2015, og i 2019 taget yderligere initiativ til en temaaften for dyrlægestuderende, hvor der sættes fokus på netop nogle af de dilemmaer, som man kan møde som færdiguddannet dyrlæge uanset arbejdsområde. Samtidig har Faggruppe Dyresundhed og Fødevarer sikkerhed udarbejdet nærværende politikpapir, som er godkendt af Den Danske Dyrlægeforenings Hovedbestyrelse på mødet den 22. oktober 2019. Politikpapiret er tænkt som en hjælp til at udtrykke foreningens holdning fx i forhold til mediedebatter og over for medlemmer. Følgende er derfor en opsummering i kort form, der, så konkret som muligt, beskriver Den Danske Dyrlægeforenings holdning til etiske dilemmaer og aflivning.

1. Etiske dilemmaer

Som dyrlæge med praksisret i Danmark har vi fra myndighedernes side, og dermed også uddannelsen, men også som en del af vores danske kultur, en overordnet holdning til, hvordan vi behandler dyr og hvordan en aflivning af et dyr skal foregå. Imidlertid har udviklingen inden for produktion og mulige undersøgelser og (livsforlængende) behandlinger åbnet op for en større spændvidde i forhold til, hvad vi som dyrlæger og/eller individer finder rimeligt. Det ligger derfor Den Danske Dyrlægeforening meget på sinde, at rejse dette spørgsmål over for både studerende og praktiserende dyrlæger, således at man kontinuerligt forholder sig til samfundsudviklingen, men også afsøger sin egen holdning til, hvor den etiske grænse går. Dyrlæger er underlagt lovgivningens rammer, og her er det særligt Dyrlægeloven og Dyreværnsloven, som dyrlæger skal kende indgående og forsøge at sætte de etiske dilemmaer i en kontekst hertil. Den Danske Dyrlægeforening tager udgangspunkt i dette samt udtalelser fra det Dyreetiske Råd om emnet. Rådet pointerer at: ”..De etiske drøftelser skal tage udgangspunkt i dyrenes biologi, fx i deres behov og evne til at opleve smerte og glæde, og ikke den status som dyrene har, fx som familiedyr”.

2. Aflivning

Den Danske Dyrlægeforening har en klar holdning til, at vi skal bevare muligheden for at aflive et dyr, der gennemgår unødigt smerte, angst og lidelse. Når vi vælger at aflive et dyr, skal det foregå så smertefrit og angstfrit, som muligt for dyret, og Den Danske Dyrlægeforening mener derfor, at dyr, der er i stand til at opleve smerte, alene bør aflives af personer med de rette kompetencer og uddannelse deri.

Samtidig skal vi gøre os meget klart, hvilken "magt" vi har som dyrlæger. Som autoritet har dyrlægen ofte en afgørende rolle for den beslutning, der tages på dyrenes vegne – og med rette. Her skal fagligheden være den, der afgør, hvornår det er ret og rimeligt at lade et dyr leve, og for et produktionsdyrs vedkommende også om det kan undergå transport til et slagteri eller må nødslægtes. Den indsigt i sygdomsprocesser og prognoser, som dyrlæger besidder i dag, forpligter som dyrenes ambassadører – også når det gælder aflivning.

Som dyrlæge kan man også blive stillet i den situation at skulle aflive et ellers rask dyr af forskellige årsager. Igen mener DDD, at dyrlægen skal vurdere det enkelte dyrs livskvalitet i den konkrete kontekst og erkende, at hvad der er rigtigt for den ene, ikke nødvendigvis er rigtig for den anden. Det vil derfor altid afhænge af en vurdering i den givne situation.

Allerhelst ser vi et samarbejde mellem involverede parter som fx dyreejer og dyrlæge, hvor der udelukkende fokuseres på dyrenes ve og vel.

KM/19-03172